Raftul Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

RUI ZINK

Cititorul din peșteră

Traducere din portugheză de
MICAELA GHIȚESCU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Florentina Hojbotă
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Glăvan
DTP: Corina Roncea, Carmen Petrescu

Tipărit la Fedprint

RUI ZINK
O ANIBALEITOR
Copyright © Rui Zink 2006, 2010.
By arrangement with Literarische Agentur Mertin Inh. Nicole Witt e.K.,
Frankfurt, Germany.
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2013,
pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ZINK, RUI
Cititorul din peșteră / Rui Zink; trad.: Micaela Ghițescu. –
București: Humanitas Fiction, 2013
ISBN 978-973-689-615-6
I. Ghițescu, Micaela (trad.)
821.134.3-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

CĂLĂTORIA

Povestea asta s-a petrecut acum mai bine de treizeci de ani. Jur că spun adevărul. Părinții mei tocmai terminaseră divorțul, lucru de care nu-mi păsa prea mult. Într-un fel, situația avea doar avantaje: în toiul micului lor război personal, aveau acum încă și mai puțin timp ca de-obicei ca să mă piseze. Părinții mei nu erau oameni răi. Erau – cum să spun? – pur și simplu părinți. Văzând acum în perspectivă ce s-a petrecut, ar fi trebuit chiar să-mi fie mai curând milă de ei, știu asta. Dar eram micuț, nu mă gândeam la astfel de lucruri. Ca să fiu sincer de tot, umblam de colo-colo nici pierdut, nici găsit. Chiuleam de la școală, căutam paranghelii, mergeam pantaraura. Nici astăzi nu știu ce înseamnă să cauți paranghelii sau să mergi pantaraura, dar nu contează. Chiar dacă nu se știe de unde vin, se știe bine unde ajung, atât blestemata de paranghelie, cât și pantaraura.

Și, în fine, din una într-alta, când m-am regăsit, eram membrul unei bande de mici găinari în zona

cheiului, lângă estuar, unde fluviul și marea se întâlnesc ca să-și încheie socotelile cu viața.

Țara copilăriei mele era o miniatură într-o sferă de sticlă, din cele care produc zăpadă de polistiren dacă le scuturăm, dar în care, dacă nu le scuturăm, nu se întâmplă niciodată nimic. Ei bine, pe vremea aceea exista pe acolo un târg în fiecare sâmbătă, iar hoțomanii de noi profitam de învălmășeală ca să șterpelim niscai portofele, fructe, plăcințele și alte produse de pe urma cărora, fiind de contrabandă, ne alegeam și noi cu câte ceva.

Negustorii știau că produsele cumpărate de la noi aveau o origine dubioasă, dar, cum a doua zi putea să li se întâmple același lucru chiar lor, nu se sinchiseau dacă se lăsau seduși de vreo marfă mai ieftină obținută prin tehnica mâinii mai iuți, și intrau în joc. Și cum după aceea adăugau la preț, rămânea totul între prieteni ca să spunem așa. Un șuvoi financiar picurat ca untdelemnul într-o cană avea cu ce să stârnească invidia chiar și celei mai puternice economii.

Totul mergea de minune până ce, într-o dimineață în care adunasem chiar o sumă bunicică, au apărut în piață soldații Regelui. Ca să facă o razie – și să ridice tot ce se putea ridica.

Trebuie să spun că arta furtișagului nu-i chiar atât de rea cum se zice. La urma urmelor, e o activi-

tate de schimb comercial ca oricare alta și, mai întotdeauna, este departe de a merita faima pe care din nefericire o are. Se zice în popor că în spatele unei mari averi se află un furt mare – doar că asta nu e valabil numai pentru spatele marilor averi materiale – cele mici, ba chiar și cele spirituale nu scapă de această criticabilă geneză. Toată lumea fură ceva de la cineva: bani, idei, muncă, timp, răbdare, viață chiar. Numai sufletul nu se fură, pentru că el poate fi doar cumpărat (sau, mai bine zis, *vândut*) de către însuși stăpânul său, ceea ce de altfel mulți dintre noi fac cu destulă plăcere și, aș spune eu, la un preț suficient de modic.

Evident, așa vorbește un hoț. Dacă aș fi o persoană cinstită aș spune poate că esența societății este virtutea și că nu există virtute mai frumoasă decât respectul pentru proprietatea semenului. Sau, încă și mai bine, micul respect. Micul respect e întotdeauna foarte frumușel.

Unde ajunsesem? A, da, la razia gărzilor regale.

Umbla vorba că un mare hoț dăduse o lovitură. Una din loviturile acelea babane de care doar o fire îndrăzneață și imprudentă e capabilă. Și de asemenea una din cele care enervau și puneau, astfel, autoritățile pe jar, dându-le ordin să nu se uite la mijloace ca să-și atingă scopul. Iar autoritățile obținuseră (prin

tortură, denunț sau mită) informații precise că admirabilul bandit fusese văzut în imediata apropiere a pieței de lângă chei.

Dacă aș fi avut o oarecare noțiune despre realitatea lucrurilor, aș fi putut să stau foarte liniștit. Nimeni nu umbla în căutarea unor puștani ca mine, dar eu de unde era să știu? Tinerețea are întotdeauna mania enervantă de a se ridica în vârful picioarelor, și recunosc spre rușinea mea că m-am comportat ca furnicuța care, pe șosea, cocoțată pe spinarea elefantului, exclama, mândră nevoie mare: „Ia te uită ce de praf am stârnit noi doi!“

Fie-vă milă și nu uitați că, delăsat de delăsătorii mei părinți, încă pierduți în camera cu oglinzi a ranchiunii lor, îmi pica tare greu să fiu disprețuit până și de garda regală. În definitiv, eram și eu un hoț și, chiar dacă furam miniflecuștețe, dacă hoț căutau, de ce să nu mă caute pe mine? Oi fi eu oare mai puțin important decât ceilalți? Hm?

Însă, îndată ce i-am văzut pe soldați, m-a cuprins un atac de panică fericită (panică să nu fiu înhățat, fericită fiindcă eram și eu căutat) și am șters-o cât am putut de repede.

Ceilalți din bandă, așijderea. La momentul acela mi s-a părut că-i totul un fel de cadril: încercam să mă strecor sub o tejghea, acolo se afla deja Gineto; o ștergeam prin spatele unui căruț, Licas mi-o luase

înainte; mă furișam între două grămezi de legume, adăpostul era deja plin de pehlivani.

Și acum, pe unde să fug? Eram într-un mare *buculc.* Să fiu într-un mic *buculc* ar fi însemnat să dorm într-un pat frumos și toate astea să nu fi fost decât un vis. Dar nu, eram chiar la mare *buculc.* Pe vremea aceea habar n-aveam de unde vine expresia, presupuneam că-i o chestie de-a oamenilor mari, povești legate de pat și de bărbați încornorați sau evadări epice din închisori folosind cearșafuri drept frânghii. În fine: ideea că întotdeauna există riscuri neașteptate când te culci într-un pat care nu-i al tău.

Am umblat așa dintr-o parte într-alta, și învălmășeala era mare, pentru că piața gemea de șarlatani cu conștiința încărcată, iar eu eram departe de a fi singurul care se temea să devină ținta zelului gărzii regale, fiindcă muschetele lor aveau faima că trag mai întâi și-ntreabă abia după aceea. Începusem să amețesc de atâta alergat în zigzag…

Până ce m-am trezit suspendat în gol, peste apă.

Am dat cât am putut din brațe încercând cu disperare să-mi regăsesc echilibrul, dar la nimic nu mi-au servit efemerele aripi. Și aș fi căzut în apele întunecate, dacă o coardă groasă, mai groasă chiar decât brațul meu, nu m-ar fi prins la jumătatea drumului. Mai târziu aveam să aflu că marinarii detestă să li se spună corzilor corzi: dintr-un motiv care-mi scapă,

preferă să li se zică parâme. „Pe bord, musule, nu există decât trei corzi: coarda de la ceas, coarda de la ghete și ridică-te coardă că ți-a venit rândul de cart.“

M-am agățat, așadar, de o parâmă mai groasă decât brațul meu. Nu știu în ce măsură asta schimbă ce s-a întâmplat: am rămas atârnat de coardă (de parâmă) cu brațele și picioarele, cu capul în jos. Și cu capul în jos am avansat până la tambuchiul prin care m-am strecurat în ambarcațiunea ancorată acolo.

Dintre toate relele, cel mai mic. Găsisem o ascunzătoare din care n-aveam de gând să ies înainte de căderea nopții, din următoarea cauză: dacă aș fi ieșit era semn rău, semn că m-ar fi prins. Așa stând lucrurile, m-am cuibărit cât am putut de bine printre saci și coșuri cu fructe și, deși nu știam pe ce vas mă aflam, doar prost să fi fost să nu-mi dau seama că eram în cambuză. Am luat o pară mălăiață și am mușcat din ea, ca să-mi înșel mai curând spaima decât foamea, fredonând în gând un cântec în vogă la epoca aceea:

Dunele-s ca și divane
Indiscrete paravane
de catran murdar
de cactuși și izmă rupte…
Na-na-na…
Tolăniți pe dune, rozând mere…
Na-na-na…

M-am deșteptat cu capul greu, cum se întâmplă când dormi prea mult sau te trezești dezvelit și îți dai seama că frigul pe care-l simțiseși în somn era frigul pe care îl îndura corpul tău cu adevărat. Astăzi știu că niciodată nu trebuie să disprețuim relația dintre ce e în capul nostru și ce e în corpul nostru, chiar și numai pentru faptul că acest cap se naște prins bine de corp; noi suntem cei care, pe urmă, din prostie sau neglijență, îl vom deșuruba, cu drăguțul rezultat bine știut.

Aș putea spune acum câteva cuvinte frumoase despre strania legănare pe care o simțeam, dar nu e nevoie, nu-i așa? Înainte de a vedea știam deja, ieșiserăm în larg.

Am privit prin tambuchi și ceea ce am văzut nu era deloc liniștitor: nimic, nimic, nimic decât un imens orizont albastru, un albastru indistinct, de sus până jos, dintr-o parte în cealaltă, doar albastru, o imensitate albastră, un balans albastru, o beție de albastru, un plictisitor albastru, o uscăciune (deși plină de apă, doar apă) în tonuri albastre. Aș minți dacă aș spune că m-am întrebat unde mă aflu, fiindcă, odată trecută toropeala, mi-am amintit imediat tot ce se întâmplase: piața, vânarea hoțului, zarva cu gărzile regale, aproape căderea mea în apă, vasul. Tinerii pot să nu aibă multe calități, dar un cap limpede au întotdeauna. Tocmai de asta ne putem permite luxul să